

Op weg naar herstel en een thuis (2023- 2026)

Plan van aanpak voor Rotterdammers die (dreigend) dakloos zijn en/of met GGZ-problematiek

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam

Datum: 27 juni 2023

Auteur(s): Team Zorg & Maatschappelijke Opvang, cluster MO

Vragen: 14010

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	6
2. Inleiding	7
2.1 Doelgroep en bereik	7
2.2 Het (woon-)zorgaanbod	7
2.3 De bredere context en dilemma's	8
2.4 Betrokkenheid strategische partners	8
2.5 Speerpunten 2023-2026	8
3. Speerpunt: Huisvesting	10
Opgave 1: Wonen Eerst als uitgangspunt	10
Opgave 2: Zorgvuldige / duurzame uitstroom uit MO/ BW	11
Opgave 3: Passend woonzorglandschap	11
Opgave 4: Herijkte afspraken over realisatie en beheer woonvoorzieningen	11
Opgave 5: Regionale samenwerking beschermd wonen	12
4. Speerpunt: Opvang	13
Opgave 1: We streven naar een maximaal verblijf van drie maanden in de opvang	13
Opgave 2: Beschikbaarheid opvang overdag	14
Opgave 3: Verdere kwaliteitsslag in de opvang	14
Opgave 4: Passende ondersteuning bij complexe problematiek	14
Opgave 5: Extra aandacht voor kinderen in de opvang	15
5. Speerpunt: Preventie en hulp	16
Opgave 1: Aanpak bankslapers verbeteren	16
Opgave 2: Extra aandacht voor jongeren	17
Opgave 3: Voorkom verder van huis	17
Opgave 4: Nazorg aan (ex-)gedetineerde Rotterdammers	17
Opgave 5: Versterken perspectief buitenslapende EU-migranten	18
Opgave 6: Lokale samenwerking Zorg & veilig	18
6. Speerpunt: Meedoen	19
Opgave 1: Versterken van netwerken en voorzieningen in de wijk	19
Opgave 2: Meedoen gericht op herstel	20
Opgave 3: Meer mensen vinden betaald werk	20
Opgave 4: Normalisering en destigmatisering	21
7. Monitoring en indicatoren	22

Indicator 1: Voorkomen van instroom in opvang en beschermd wonen o.a. via preventieve inzet	22
Indicator 2: Maximale benutting voorraad sociale huurwoningen voor uitstroom uit voorzieningen en Wonen Eerst	22
Indicator 3: Verblijfsduur in de opvang verkorten	22
Indicator 4: IPS (of vergelijkbare werktrajecten) verhogen	22

1. Voorwoord

In de opvang voor dak- en thuislozen ontmoet ik veel verschillende mensen. Die mensen herken ik buiten de opvang lang niet altijd als dakloos. Wat ze gemeen hebben: dakloosheid kan iedereen overkomen.

Soms zijn het vrouwen, met en zonder kinderen, die dakloos raken. Zij hebben een baan en krijgen hulp en ondersteuning. En hun kinderen gaan gewoon naar school of de opvang. Of het zijn mannen die na een verbroken relatie bij vrienden en familie op de bank slapen, omdat ze geen eigen huis meer hadden. Veel van hen werken of gaan naar school. En soms zijn het mensen met psychische problemen die een tijd hulp en ondersteuning nodig hebben om de structuur van het dagelijks leven weer op te pakken. Zij krijgen hulp thuis of in een beschermde woonlocatie.

Al die Rotterdammers wil ik helpen om zo snel mogelijk hun leven op de rit te hebben. Ze tijd en ruimte geven om problemen op te lossen. Tijdens de bezoeken aan de opvang en de gesprekken met dak- en thuisloze Rotterdammers is me een ding duidelijk geworden: ze hebben een plek nodig om te wonen om weer verder te kunnen in het leven. In dit plan van aanpak staat daarom één ding centraal: Wonen eerst.

Voor bankslapers breiden we het aantal tijdelijke woningen uit, want een tijdelijk huis voorkomt veel andere problemen. En we verbeteren de kwaliteit van de nachtopvang door maximaal 4 mensen op een kamer te laten slapen. Dat geeft rust en een groter gevoel van veiligheid, zodat er meer aandacht is voor het aanpakken van problemen. Dakloze EU-arbeidsmigranten, die nog geen recht op sociale voorzieningen hebben, helpen we aan een perspectief. Door stevig in te zetten op terugkeer naar werk of naar het land waar ze vandaan komen en waar hun familie en vrienden nog wonen. En daar waar Rotterdammers in zorg ergens tijdelijk wonen, zorgen we voor goed contact met de buurt. Omwonenden hebben een stem in de beheercommissies en krijgen duidelijker te zien hoe klachten of overlast aangepakt worden.

Met deze aanpak zetten we als Rotterdam belangrijke stappen om ervoor te zorgen dat mensen die willen, ook van de straat af kunnen. Wel zijn we realistisch, want dakloosheid is helaas nooit helemaal te voorkomen en ook nooit helemaal op te lossen. De tijdelijke plekken waar daklozen werken aan hun problemen zijn beperkt beschikbaar.

En ook daarna is de doorstroming naar een eigen huis niet vanzelfsprekend. De druk op de Rotterdamse woningmarkt is enorm. Het aantal Rotterdammers dat een woning nodig heeft, is vele malen groter dan het aantal beschikbare woningen. En de druk op onze woningvoorraad neemt momenteel door allerlei ontwikkelingen, vaak landelijke, alleen maar verder toe.

We streven als stadsbestuur naar meer balans op de woningmarkt om de doorstroming uit crisisopvang te verbeteren en onderschrijven de unanieme wens van de gemeenteraad om extra aandacht te hebben voor dakloze Rotterdammers bij de verdeling van de schaarse woonruimte in onze stad.

Dit plan van aanpak is opgesteld na uitvoerig overleg met zorginstellingen die ondersteuning bieden en gesprekken met omwonenden en woningcorporaties. We hebben gebruik gemaakt van tips van ervaringsdeskundigen en cliëntvertegenwoordiging. Ook de gemeenteraad heeft ons vooraf richtlijnen en wensen meegegeven. Ik steek de handen uit de mouwen en ga dit plan uitvoeren en zoveel mogelijk mensen aan een huis helpen. Ik ben er tot op het bot voor gemotiveerd.

Ronald Buijt

Wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg

2. Inleiding

2.1 Doelgroep en bereik

Dit plan richt zich op de brede groep Rotterdammers die (dreigend) dakloos is en/of met psychische/psychosociale problematiek kampt. Het gaat om dakloze personen (jongvolwassenen 18-23 jaar, volwassenen 23+ en gezinnen), bankslapers en Rotterdammers met een extramurale of intramurale ggz-indicatie vanuit de Wmo.

In de afgelopen jaren is vanuit de gemeente fors geïnvesteerd in het bereik van deze groep. Er is een uitgebreid (woon-)zorgaanbod, waarbij de ondersteuning die iemand nodig heeft, bepaalt op welke plek iemand de zorg ontvangt. Zo worden:

- Jaarlijks 1400-1500 dakloze personen toegelaten tot de opvang. Het gaat om volwassenen, jongvolwassenen en gezinnen met kinderen die om verschillende redenen geen dak boven het hoofd hebben;
- Via innovatieve woonconcepten 'Housing First' (jaarlijks 50 plekken) en Project010 (jaarlijks 35 plekken, voor jongvolwassenen 18-23 jaar) worden dakloze personen direct aan huisvesting met ondersteuning geholpen;
- In totaal ontvangen jaarlijks 1200 Rotterdammers met een intramurale Wmo-indicatie 24-uurs ondersteuning in een beschermde woonvoorziening;

- Jaarlijks ontvangen 10.000 Rotterdammers extramurale ggz-ondersteuning op maat aan huis of in een woonzorgvoorziening (begeleid wonen). Zo kunnen zij regie voeren over het eigen leven en zo zelfstandig mogelijk deel nemen aan de samenleving;
- 1.400 bankslapers hebben een gemeentelijk briefadres, met daarbij ondersteuning vanuit het wijkteam of vanuit ambulante ggz-ondersteuning. Hierbij geldt dat het totaal aantal bankslapers in Rotterdam vele malen groter is;
- Toeleiding naar een perspectief van EU-migranten, waarmee over het jaar 2022 in totaal 221 dakloze EU-migranten aan het werk zijn geholpen en 323 zijn ondersteund bij terugkeer naar het land van herkomst.

2.2 Het (woon-)zorgaanbod

Er is een veelheid aan voorzieningen en ondersteuningstrajecten die vanuit de Wmo geboden worden. In Rotterdam verlenen we maatwerk in de ondersteuning waarbij ook aandacht is voor iemands culturele achtergrond en seksuele geaardheid. In het onderstaand overzicht is een versimpelde visuele weergave opgenomen van het woonzorglandschap en het type voorzieningen dat we in Rotterdam kennen. Er is voor de verschillende doelgroepen (dakloze personen, mensen met een intramurale of extramurale Wmo-indicatie) specifiek aanbod, zoals opvang, beschermd wonen locaties, doorstroomvoorzieningen en innovatieve woonvormen als Housing First en Project010.

Voor de meest kwetsbare en zorg mijdende Rotterdammers zijn er laagdrempelige voorzieningen, zoals de dagopvang, het stedelijk daklozenteam en gedurende de winterperiode de winteropvang. Dakloze EU-migranten, die onvoldoende rechten op sociale voorzieningen hebben opgebouwd, kunnen als onderdeel van een perspectief (terugkeer naar werk of het land van herkomst) gebruik maken van kortdurende opvang. Tot slot is er bemoeizorg voor burgers die (tijdelijk) zelf niet in staat zijn de benodigde zorg en ondersteuning te regelen en waarvan de situatie zodanig ernstig is dat niet-handelen geen optie is. Bemoeizorg wordt binnen de gemeente uitgevoerd op meerdere plekken: bij de wijkteams, het stedelijk daklozenteam en de verschillende gemeentelijke expertteams zoals Vangnet & Advies en team Woningvervuiling & Advies.

2.3 De bredere context en dilemma's

De vraag naar voorzieningen en ondersteuning is oneindig. We zien dat we de grens naderen wat we als stad kunnen oplossen en staan dan ook voor een grote uitdaging. Ondanks dat we er alles aan doen om de ambities van dit plan te realiseren kunnen we niet alle hardnekkige problemen in de samenleving, zoals dakloosheid, oplossen. Dit heeft niet alleen te maken met dat het budget ontoereikend is om iedereen te helpen en de stijgende zorgvraag op te vangen, maar ook met het tekort op de arbeidsmarkt en dat het zorgpersoneel er niet is om deze stijging op te vangen. Dit betekent dat we moeten blijven prioriteren en op zoek moeten gaan naar hoe we 'het anders doen', waarbij we samen met onze partners in de stad (aanbieders, zorgverzekeraars, corporaties en cliëntvertegenwoordiging) op zoek blijven gaan naar oplossingen die het verschil maken. Dit is niet eenvoudig, mede doordat het woningtekort een grote uitdaging is en de bestaanszekerheid van mensen aantast. Dit maakt dat we kritisch moeten kijken naar hoe we voorkomen dat een hulpvraag een zorgvraag wordt. Dakloosheid is immers niet alleen een zorgprobleem, maar ontstaat vaak vanuit andere oorzaken zoals het verlies van een huis, werk of inkomen in combinatie met inflatie en een (persoonlijke) financiële crisis. De schaarste aan personeel, huisvesting en budget in combinatie met de oneindige zorgvraag maakt dat we kritisch moeten kijken naar ons zorglandschap in het licht van de opgaves voor de komende jaren en de ontwikkelingen die op ons afkomen.

Hierbij zoeken we samenhang met andere trajecten die op dit moment actueel zijn, zoals:

- Landelijke ontwikkelingen en plannen, zoals het Nationaal Actieplan Dakloosheid en het Plan van

Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Deze zijn betrokken bij de totstandkoming van dit plan. Hierbij geldt dat we de landelijke beweging onderschrijven en waar relevant aansluiting zoeken bij de geformuleerde ambities;

- Bestuursopdracht Zorg: waarbij als gevolg van de stijgende zorgvraag en de tekorten op de arbeidsmarkt gekeken wordt hoe de groei van de zorgkosten afgeremd kan worden. Ook hierin trekt de gemeente samen op met zorgaanbieders om de problematiek aan te pakken. Het traject van de Bestuursopdracht Zorg kan ook consequenties met zich meebrengen voor de doelgroep van dit plan;
- Integraal Zorgakkoord (IZA): dit landelijke traject heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Vanuit de regionale aanpak in Rotterdam wordt in samenwerking met relevante partijen gekeken hoe de beweging naar passende zorg ingezet kan worden.

2.4 Betrokkenheid strategische partners

De totstandkoming van dit plan heeft in samenwerking met verschillende strategische partners in de stad plaatsgevonden: zorgaanbieders, woningcorporaties en cliëntvertegenwoordiging. De gemeente werkt nauw met deze partijen samen om de ondersteuning aan mensen die (dreigend) dakloos zijn en/of met psychische/psychosociale problematiek kampen, zo goed mogelijk te organiseren. We kijken hierbij breed en integraal naar alle domeinen waar de doelgroep mee te maken kan krijgen, zowel zorg als werk, wonen en inkomen. De komende tijd zullen we samen met onze partners werken aan de speerpunten zoals in het plan opgenomen.

2.5 Speerpunten 2023-2026

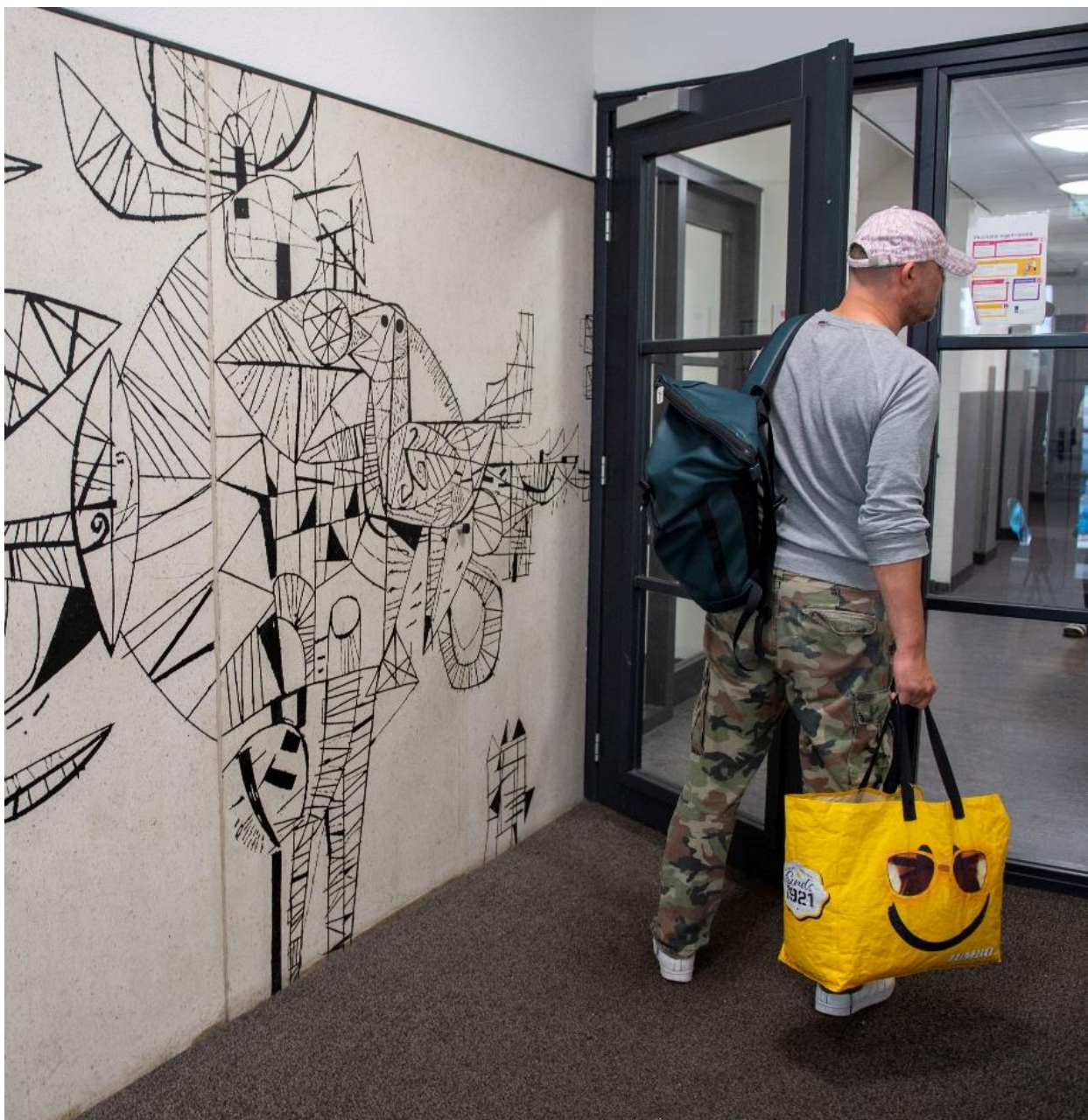
Het doel van dit plan is om dakloze mensen, bankslapers en mensen met psychische/psychosociale problematiek zo zelfstandig mogelijk te laten wonen als dat kan, met daarbij zinvolle daginvulling en sociale contacten. Dit willen we bereiken door in te zetten op de volgende vier speerpunten:

1. Huisvesting: met aandacht voor een passend woonzorglandschap en voldoende (innovatieve) woonoplossingen voor de doelgroep;
2. Opvang: verbetering van de kwaliteit van de opvang en bevorderen uitstroom uit de opvang;

3. Preventie en hulp: specifiek aandacht voor bankslapers en andere groepen zoals jongeren, ex-gedetineerden en dakloze EU-migranten om te voorkomen dat zwaardere zorg ingezet moet worden;

4. Meedoen: met als doel om een goede daginvulling te bevorderen, zowel vanuit het gefinancierd zorgaanbod als het aanbod gericht op werk.

Onder elk speerpunt zijn diverse opgaves opgenomen. Hierbij geldt dat niet alles nieuw is, soms gaat het om ontwikkelingen die al in gang gezet zijn. Maar ook nieuwe opgaves die nog opgezet gaan worden.

3. Speerpunt: Huisvesting

Net zoals iedereen hebben Rotterdammers die (dreigend) dakloos zijn en/of psychische/psychosociale problematiek hebben, een thuis nodig om mee te kunnen doen in de samenleving. Een woonplek geeft rust en stabiliteit in je leven om vanuit daar te werken aan je herstel. Deze doelgroep heeft meestal meerdere problemen, waaronder een woonprobleem. Binnen dit speerpunt is het doel dan ook om te zorgen dat het huidige woonzorglandschap voldoende passende woonoplossingen kent voor de doelgroep om zodoende – in lijn met de landelijke ingezette beweging – opvang zo kort mogelijk te laten duren dan wel zelfs over te slaan daar waar mogelijk. In de afgelopen jaren is al gebouwd aan een uitgebreid woonzorglandschap die diverse woonoplossingen biedt zoals een variëteit van beschermde woonplekken met 24 uren ondersteuning in directe nabijheid, begeleid wonen zoals doorstroomvoorzieningen, tot een eigen woonplek met een huurcontract op eigen naam. In totaal zijn er al zo'n 1.200 plekken beschermd wonen. Afgelopen twee jaar is ingezet op uitbreiding van het aantal begeleid wonen plekken door extra 100 plekken te realiseren, waarbij er nu in totaal 900 plekken in begeleid wonen zijn.

Als gemeente doen we dit niet alleen. We werken hier al geruime tijd aan samen met woningcorporaties en zorgaanbieders en blijven dat doen. Het succes van de huisvestingsopgave hangt immers in grote mate af van het zorgen voor voldoende betaalbaar woonaanbod en adequate begeleiding bij het wonen. De krapte op de

woningmarkt is de komende jaren naar verwachting wel een remmende factor voor de ambities binnen dit thema. Diverse urgente doelgroepen doen een beroep op een betaalbare woning waar er ook voldoende beschikbaar moet blijven voor de regulier woningzoekende.

Resultaten die we willen behalen:

- Verdere uitrol van Wonen Eerst van jaarlijks 85 naar 125;
- Van 60% uitstroom met nazorg naar 95%;
- Voldoende passende woonzorgplekken;
- Blijvende inzet op voorkomen van overlast met extra inzet op beheer van woonvoorzieningen;
- Evenredige spreiding van beschermd wonen cliënten over de regio.

Opgave 1: Wonen Eerst als uitgangspunt

In lijn met het Nationaal Actieplan Dakloosheid willen we gaan toewerken naar het uitgangspunt Wonen Eerst waarbij het direct huisvesten van cliënten in een eigen woning met een huurcontract op eigen naam het streven is. Een ander uitgangspunt is passend wonen, dat kan ook wonen bij een zorgaanbieder zijn, op een plek die zoveel mogelijk aansluiten bij de (ondersteunings-)behoefte van de doelgroep. Het doel is dat het woonzorglandschap bijdraagt aan het kunnen overslaan van de opvang dan wel het verblijf in de opvang tot een minimum te kunnen beperken. In Rotterdam zijn we vanaf 2019 aan de slag met Wonen Eerst waarbij we dakloze mensen vrijwel direct huisvesten vanuit de gedachte 'eerst een woning, dan herstel': een stabiele thuisbasis zorgt dat problemen met meer succes worden opgelost. Jaarlijks huisvesten we vrijwel direct 85

dakloze Rotterdammers via de projecten Housing First en Project010.

Afgesproken is dat maximaal 25% van de betaalbare vrijkomende sociale huurwoningvoorraad (tot de tweede aftoppingsgrens) beschikbaar wordt gesteld voor de uitstroom van cliënten uit opvang, beschermd wonen en woonvoorzieningen. Voor de reguliere uitstroom hebben we deze al nagenoeg nodig. Hierdoor is er slechts zeer beperkte ruimte voor een verdere uitrol van Wonen Eerst: van jaarlijks 85 naar 125. Samen met de woningcorporaties en de zorgaanbieders werken we de uitgangspunten uit voor een verdere uitrol van Wonen Eerst in het najaar 2023.

Opgave 2: Zorgvuldige / duurzame uitstroom uit MO/ BW

Het doel is dat iedereen zo zelfstandig mogelijk woont met passende ondersteuning. Voor de uitstroom uit opvang, een woonzorgvoorziening of een beschermde woonvoorziening maakt de doelgroep gebruik van de urgentieregeling om zo met voorrang een eigen woonplek te krijgen. Deze uitstroom moet zorgvuldig verlopen en we willen de omstandigheden creëren om te zorgen dat de uitstroom duurzaam is. Daarom zetten we in om uiterlijk 1 januari 2024 uitstroom uitsluitend via de 1-route urgentie (directe bemiddeling) te laten plaatsvinden. Nu is dat ongeveer 60%. In het geval van de 1-route urgentie biedt de woningcorporatie een woning aan waarbij zo veel als mogelijk rekening wordt gehouden met de draagkracht van de omgeving. De Rotterdammer die uit een voorziening stroomt krijgt de eerste periode altijd passende nazorg. Dat kan heel licht zijn, om te monitoren of alles wel goed gaat, of zeer intensief, afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte. Samen met de corporaties en zorgaanbieders nemen we het gehele proces door van urgentieaanvraag tot uitstroom om daarbij tot nieuwe werkafspraken te komen met een duidelijk rol- en taakverdeling. Met de corporaties en zorgaanbieders kijken we in welke complexen we kunnen toewerken naar zoveel mogelijk één aanspreekpunt / aanbieder per complex.

Opgave 3: Passend woonzorglandschap

In Rotterdam werken we continu aan het woonzorglandschap om te zorgen dat deze passend blijft en aansluit bij de vraag. Een passend woonzorglandschap, uitgaande van het Wonen Eerst principe, vraagt om voldoende woon(zorg)plekken en variëteit hierin zoals semimurale voorzieningen (geclusterd of gespikkeld wonen met ondersteuning in nabijheid) en nieuwe wooninitiatieven die een

oplossing bieden in deze krappe woningmarkt. Passend voor zowel de omgeving, met goede afspraken tussen cliënt, corporatie en aanbieders. Maar ook passend voor de cliënt met goede zorg en ondersteuning. Het aantal plekken is afhankelijk van de in-, door- een uitstroom van dakloze mensen / kwetsbare Rotterdammers. Als door- of uitstroom stikt stroomt de opvang vol of neemt de wachtlijst voor beschermd wonen toe. Overzicht bij alle partners over ontwikkelingen van de vraag in relatie tot het aanbod en plannen met betrekking tot het woonzorglandschap en afspraken hierover is dan ook van belang. De basis hiervoor is het Plan van Aanpak Wonen en Zorg 2030. Jaarlijks maken we een overzicht en bespreken we de mogelijke hiaten met de woningcorporaties en zorgaanbieders. De komende tijd wordt in ieder geval ingezet op uitbreiding van het aantal begeleid wonen plekken / doorstroomvoorzieningen (circa 2 locaties), om de opgaves zoals opgenomen onder het speerpunt 'Opvang' te kunnen realiseren (o.a. 4 persoonskamers).

Opgave 4: Herijkte afspraken over realisatie en beheer woonvoorzieningen

In 2022 is het Convenant Huisvesting Kwetsbare Doelgroepen (HKD) in werking getreden dat als doel heeft om een goede afweging te kunnen maken over de realisatie van initiatieven voor nieuwe opvang- en woonvoorzieningen. Omdat zorgvuldigheid bij de realisatie van nieuwe voorzieningen voorop staat, is de draagkracht van de omgeving een belangrijk onderdeel van het stappenplan. Om dit in beeld te krijgen werken we vanaf medio 2023 met de draagkrachtscan: een combinatie van objectieve en subjectieve gegevens (zoals de veiligheidsindex en sociale index) van de buurt. Voor woonzorgvoorzieningen zijn beheerafspraken gemaakt om overlast zoveel mogelijk te voorkomen. Op heel veel plekken gaat het dan ook heel goed, en is er weinig overlast. Soms is dit echter wel het geval. We gaan nog meer in het werk zetten om dat te voorkomen. Voor alle beheercommissies rond HKD-locaties wordt geïnventariseerd waar extra acties nodig zijn in verband met mogelijke overlast. Wanneer er nog geen beheercommissie actief is wordt deze opgestart. Het beperken van overlast in de omgeving is heel belangrijk. Daarom stimuleren we dat omwonenden in een vroeg stadium overlast melden. Door middel van het bespreken van meldkaarten en een nieuwe escalatieladder, kunnen we in samenwerking met de zorgaanbieders, directie veilig, handhaving en politie, maatregelen nemen als de situatie daarom vraagt.

Opgave 5: Regionale samenwerking beschermd wonen

De doordecentralisatie beschermd wonen is een jaar uitgesteld en gaat naar verwachting in op 1 januari 2025. De 'doordecentralisatie' houdt in dat alle gemeenten zelf verantwoordelijk worden voor het beschermd wonen van hun eigen inwoners. Voor de toekomst van beschermd wonen hebben de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Cappellevan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Ridderkerk en Rotterdam zich uitgesproken blijvend samen te willen werken. Vooruitlopend op de doordecentralisatie zijn samenwerkingsafspraken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling beschermd wonen regio Rotterdam. Door de gemeenschappelijke regeling kunnen we voor de inwoners uit onze regio continuïteit blijven bieden in het zorgaanbod, kwalitatief en gevarieerd aanbod handhaven en waar mogelijk de stap naar zelfstandig wonen helpen bevorderen. Eind 2023 maken we aanvullend op de gemeenschappelijke regeling afspraken met de regiogemeenten over de spreiding van voorzieningen en de beschikbaarheid van de juiste en betaalbare woningen om uitstroom uit beschermd wonen te bevorderen. Deze afspraken bezien we in relatie tot de wachtlijsten voor beschermd wonen en de landelijke ontwikkelingen. Het succes van de doordecentralisatie hangt hier voor een groot deel mee samen. De afspraken worden vastgelegd in de spreidingsopgave. Daarbij benutten we ook de referentiewaarden maatschappelijke voorzieningen om te zorgen voor een goede spreiding over de stad en vernieuwingen in het aanbod van beschermde woonvoorzieningen zoals semi-murale voorzieningen door te kunnen voeren.

4. Speerpunt: Opvang

Dakloosheid moet te allen tijde zoveel mogelijk voorkomen worden en als iemand dakloos wordt, is het doel om opvang over te slaan. Deze ambitie staat in het Nationaal Actieplan Dakloosheid 'Eerst een Thuis', die wij als stad onderschrijven. Tegelijkertijd is dit een realiteit die nog niet bestaat, maar waar we in Rotterdam de komende jaren wel naar toe gaan werken.

Op dit moment hebben we de bestaande opvangcapaciteit hard nodig en daarom zetten we ons in Rotterdam in om de komende drie jaar de kwaliteit in de opvang verder te verbeteren en de periode in de opvang zo kort mogelijk te maken. We doen dit samen met de aanbieders van opvang, de cliëntvertegenwoordiging en ervaringsdeskundigen. Uitgangspunt hierbij blijft het bieden van maatwerk op persoonsniveau.

Resultaten die we willen behalen:

- Per 2026 is de maxime verblijfsduur in de opvang niet langer dan 3 maanden;
- In de opvang overdag is er in 2024 programmatisch aanbod gericht op activering, participatie en doorstroom;
- Per 2026 vierpersoonsskamers voor alleenstaande volwassenen vanaf 23 jaar;
- Per 2025 sluitende afspraken met justitie en zorgkantoor om verblijf in de opvang na detentie of verblijf in een instelling verder te voorkomen;

- Integrale ondersteuning aan dakloze gezinnen via gezinsarrangementen per 2025.

Opgave 1: We streven naar een maximaal verblijf van drie maanden in de opvang

We zetten allereerst in op het voorkomen van opvang. Als dan toch opvang nodig is, verblijven mensen zo kort mogelijk in de opvang. In aansluiting bij de eerder gestelde ambitie willen we dat dit verblijf niet langer dan drie maanden duurt. Momenteel zien we de druk toenemen en halen we deze ambitie vaak niet, daarom des te belangrijker om hierop in te zetten.

Wanneer nog onduidelijk is of iemand zelfstandig kan wonen, of wanneer nog aan woonvaardigheden moet worden gewerkt, maakt de Rotterdammer zo snel mogelijk de stap naar een doorstroomvoorziening. Dit is een woonvoorziening waar iemand tijdelijk verblijft voordat de stap naar volledig zelfstandig wonen wordt gemaakt. Hiervoor moet er voldoende aanbod zijn van doorstroomvoorzieningen die aansluiten op de ondersteuningsbehoefte. Samen met aanbieders wordt het aanbod in beeld gebracht. Op basis hiervan worden knelpunten aangepakt, dit kan ook leiden tot ontwikkeling van nieuwe initiatieven waarbij de gemeente vooral een faciliterende rol heeft.

Bij de gezinsopvang ligt dit anders, omdat in het belang van het kind zowel wordt gestreefd naar een zo kort mogelijk verblijf in de opvang als naar het beperken van het aantal verhuisbewegingen. Iedere verhuizing brengt spanning met zich mee en vaak ook een wisseling van school. Daarom slaan we binnen de gezinsopvang de stap naar een doorstroomvoorziening over. Als kinderen dan toch in de opvang verblijven, worden zij veilig en kindvriendelijk opgevangen.

Specifiek voor jongeren zetten we meer in op netwerkactivering, waardoor meer jongeren (vanuit de opvang) terug kunnen keren naar huis of terecht kunnen in hun netwerk voor ondersteuning. Door bij elke jongere te onderzoeken hoe zijn netwerk een rol kan spelen, kan er passende ondersteuning worden ingezet voor de jongere en zijn netwerk. Onderdeel hiervan is ook gebruik maken van buddy-projecten en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Opgave 2: Beschikbaarheid opvang overdag

Tijdens de coronacrisis was de nachtopvang op alle locaties ook overdag geopend. Hierbij is gebleken dat 24-uurs beschikbaarheid van opvang in de stad rust en veiligheid biedt. Als stad willen we blijven zorgen dat iedereen in de opvang ook overdag ergens terecht kan om aan zijn of haar traject te werken, ook al is dat niet altijd op de locatie waar geslapen wordt. Naast een individueel begeleidingstraject is er op alle 24-uurslocaties ook een structureel groepsaanbod. De aanbieders bieden – in aanvulling op het individueel traject – hiermee een programma aan waarin de verschillende leefdoelgebieden van de ZRM met regelmaat terug komen. Met een passend aanbod aan begeleiding en met meer focus op activering en participatie, zetten we in op snellere doorstroom naar een passende vervolgplek. Ook gebruiken we zo het verblijf in de opvang om de cliënt voor te bereiden op de vervolgstap. De eerste stappen hiervoor willen we per 2024 zetten. Vanaf 2024 starten alle 24-uurslocaties met een inhoudelijk groepsaanbod.

Vanaf 2024 blijven 7 opvanglocaties voor volwassenen 24 uur per dag geopend. Dat betekent dat voor alle slapers die toegelaten zijn tot de opvang, er op loopafstand een opvanglocatie overdag beschikbaar is waar gewerkt wordt aan activering en participatie.

Voor jongeren blijft de dagopvang 'Post West' geopend tot de opening van de 24-uurs jongerenopvang die voorzien is in 2026.

Opgave 3: Verdere kwaliteitsslag in de opvang

We willen meer rust, privacy en veiligheid in de opvang van volwassenen en jongeren. Richting 2026 zetten we voor volwassenen in op stapsgewijs overgaan van slaapzalen naar een opvang met overwegend kamers voor maximaal vier personen. Gezien de extra kwetsbaarheid van de vrouwen in de opvang, streven we ernaar om voor deze groep al eerder de stap naar vierpersoonskamers te maken. Van belang voor het aanbod van opvang, is dat we de ontwikkelingen in de vraag naar opvang nauwgezet volgen en de benodigde opvangcapaciteit niet afbouwen voordat we voldoende alternatieve capaciteit hebben georganiseerd om de afbouw mogelijk te maken. Specifiek voor jongeren werken we toe naar één 24-uurs jongerenopvang met 1-persoonskamers. Het merendeel van de opvang voor jongeren heeft nu al 1-persoonskamers en dit willen we gezien

de kwetsbare positie van jongeren voor alle opvangplekken realiseren. De feitelijke realisatie zal naar verwachting in 2026 zijn.

Daarnaast is het proces van instroom in de opvang niet eenduidig en zorgt het soms voor vertraging. We werken met de betrokken aanbieders aan een aanscherping van het instroomproces en de werkwijze met de aanmeldlijst. Doel is een betere toeleiding van cliënten naar de opvang, een optimale bedbezetting en het voorkomen van uitval. Onderdeel daarvan is dat het ICT-systeem een sterke faciliterende rol vervult. De voorbereidingen starten in 2023. We verwachten in 2024 met het nieuwe instroomproces te werken.

Verder willen we opvang mogelijk maken voor mensen met een hond die dakloos raken en ervoor zorgen dat mens en dier gezamenlijk opgevangen kunnen worden. Eind 2023 start hiervoor een pilot voor de duur van 2 jaar. Dit onder voorbehoud van de vergunning en het inregelen van extra benodigdheden voor de opvang van een hond.

In lijn met het nationaal actieplan dakloosheid streven we naar stapsgewijze afbouw van de opvang in 2030. Dit doen we onder andere door de doorontwikkeling van Wonen Eerst en uitbreiding met andere typen woon-/zorgvoorzieningen. Kortdurende opvang zal echter nodig blijven om mensen toe te leiden naar een passende plek. Het streven is hierbij de, na afbouw, nog resterende opvang te organiseren met éénpersoonskamers richting 2030, of zoveel mogelijk eerder als dit verantwoord kan.

Opgave 4: Passende ondersteuning bij complexe problematiek

De opvang is geen geschikte plek voor mensen met complexe GGZ of complexe cognitieve problematiek (zoals een verstandelijke beperking). Als iemand een Wlz-indicatie of een (stevig) forensische profiel heeft, is opvang niet passend. We spannen ons in om te voorkomen dat deze mensen in de maatschappelijke opvang verblijven. Op het moment dat geen sprake is van een indicatie of op het moment dat een zorgmachtiging passend lijkt te zijn, dan werken we intensief samen met het Zorg- en Veiligheidshuis. We zijn in gesprek met zorgkantoor, zorgverzekeraar en justitie om met elkaar te komen tot passende oplossingen voor de doelgroep dakloze personen met complexe GGZ- en of VB-problematiek. Gelet op de aard van de problematiek zal dit een continu aandachtspunt blijven. Het doel is om per 2024 afspraken te hebben met het zorgkantoor in de regio Rotterdam zodat mensen met een Wlz-indicatie

direct verwezen kunnen worden naar een passende plek. Daarnaast worden in 2024 nadere samenwerkingsafspraken gemaakt met Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), opvangaanbieders en Reclasseringspartijen zodat in lijn met het Nationaal Actieprogramma verblijf in de opvang na detentie verder wordt teruggedrongen.

Opgave 5: Extra aandacht voor kinderen in de opvang

We willen voorkomen dat gezinnen met kinderen in de opvang terecht komen. Als deze kinderen door omstandigheden dan toch in de opvang terecht komen, hebben we extra aandacht voor hen. Meekomende kinderen in de maatschappelijke opvang (gezinsopvang) behoren namelijk tot de meest kwetsbare kinderen in Nederland. Zij komen veelal uit instabiele of overbelaste gezinnen en hebben vaak ingrijpende en traumatische gebeurtenissen meemaakt. Deze factoren vergroten het risico op het ontwikkelen van psychische problemen en op het herhalen van patronen in hun eigen toekomst (intergenerationele overdracht).

In 2024 implementeren we het normenkader vanuit het Rijk ter bevordering van de zorg voor kinderen in de maatschappelijke opvang. Een belangrijk doel hiervan is het creëren van een eigenstandige cliëntpositie voor kinderen, wat waarborgt dat er voor elk afzonderlijk kind aandacht is. Dit doen we al binnen onze bestaande werkwijze. Vanaf 2025 verankeren we dit steviger door de ondersteuning voor de kinderen in te kopen via gezinsarrangementen. Hiermee brengen we de basis op orde voor kinderen en wordt persoonsvolgende begeleiding en ondersteuning aan kinderen in de opvang geboden. We werken eraan dat deze begeleiding doorloopt als het gezin naar een eigen woning verhuist.

In lijn met het nationaal actieplan dakloosheid organiseren we dat ervaringskennis wordt ingezet in de ontwikkeling van effectiever beleid voor de gezinsopvang. Verder zullen we in G4 verband bij het Rijk aandacht blijven vragen voor zelfredzame remigranten gezinnen zonder binding met Rotterdam. Daarbij zoeken we naar een balans tussen onze wettelijke verantwoordelijkheid en de menselijke maat.

5. Speerpunt: Preventie en hulp

Een stabiele basis zorgt dat problemen met meer succes worden opgelost. Preventie en wonen zijn dan ook de twee belangrijke pilaren van het Nationaal Actieplan Dakloosheid. Financiële problematiek en gebrek aan participatie - vaak veroorzaakt door ingrijpende levensgebeurtenissen - vormen belangrijke oorzaken van dakloosheid. Bestaanszekerheid is nodig voor het voorkomen van verdere problemen en dakloosheid en vormt de basis voor herstel. Tegelijkertijd staat voor steeds meer mensen hun bestaanszekerheid onder druk: energiearmoede en inflatie verminderen het besteedbaar inkomen.

Preventie vindt niet alleen plaats door problemen te verminderen, maar in de eerste plaats door problemen voor te zijn. Tijdig signaleren van het ontstaan van problemen is daarbij van groot belang. Dat gebeurt met name in de wijken, onder andere door samenwerking met huisartsen. Ook het Welzijnsveld speelt hierin een grote rol. Toegankelijke fysieke en digitale informatie kan mensen die in problemen raken helpen en een handelingsperspectief geven. Doel is het beroep op (zwaardere) zorg zo te verminderen en afglijden naar dakloosheid te voorkomen door tijdig in te grijpen. Dat voorkomt veel persoonlijk leed, maar bespaart ook kosten voor de stad.

Resultaten die we willen behalen:

- Betere ondersteuning aan bankslapers met meer maatwerk en uitbreiding van

van het aantal plekken flexwonen naar maximaal 100 in 2026;

- Extra aandacht voor specifieke doelgroepen zoals jongeren, (ex-)gedetineerden en dakloze EU-migranten;
- Voorkomen van huisuitzetting bij particuliere huurders door betere afspraken en samenwerking met betrokken partijen;
- In 2024 leggen we de basis om stappen de zetten met de Lokale Samenwerking Zorg en Veilig.

Opgave 1: Aanpak bankslapers verbeteren

Bankslapers zijn thuisloos: zij zijn door verschillende omstandigheden hun woning verloren en verblijven in hun netwerk, vaak letterlijk bij iemand op de bank. Zij moeten vaak lang wachten op een betaalbare sociale huurwoning. De doelgroep bankslapers is geen uniforme doelgroep, we zien verschillende oorzaken die hebben geleid tot een bankslaapsituatie, en de doelgroep heeft verschillende achtergrondkenmerken en hulpvragen. Bankslapers komen vaak pas na een tijd in beeld bij de gemeente voor hulp. Bij de ondersteuning van bankslapers zijn verschillende gemeentelijke onderdelen en wetgeving betrokken. Bankslapers vallen daardoor vaak tussen wal en schip. Om structureel tot verbetering van de ondersteuning van bankslapers vanuit de gemeente te komen, is een integrale aanpak opgezet. Daarbij zijn binnen de gemeente verschillende clusters betrokken: Werk & Inkomen, Dienstverlening, Maatschappelijke Ontwikkeling (MO), Veiligheid en Stadsontwikkeling.

Binnen de aanpak bankslapers worden tal van maatregelen genomen die de dienstverlening aan bankslapers verbeteren. Preventie en wonen zijn daarbij belangrijke aandachtspunten. We hebben op dit moment 30 Flexplekken voor bankslapers. Dit aantal wordt in 4 jaar tijd uitgebreid naar maximaal 100 plekken. In de tweede helft 2023 worden de eerste 24 extra plekken gerealiseerd. Gezinnen krijgen daarbij voorrang in de tijdelijke woonoplossingen.

We gaan samen met de welzijnspartijen bekijken wat nodig is om de ondersteuning van bankslapers, bijvoorbeeld bij het inschrijven op Woonnet Rijnmond, vorm te geven binnen de kaders van de welzijnsopdracht. Bij het toepassen van de kostendelersnorm willen we maatwerk leveren aan hoofdbewoners die bankslapers onderdak bieden. Die mogelijkheid bestaat al, maar nog niet bij bankslapers die (nog) niet door het wijkteam ondersteund worden. Ook wordt een nieuw handelingskader opgesteld voor de wijkteams om de dienstverlening en bejegening van bankslapers te verbeteren.

Verder zetten we in op de oprichting van een multidisciplinair team dat beoordeelt of maatwerk nodig is bij het verstrekken van een briefadres.

Opgave 2: Extra aandacht voor jongeren

Jongeren zijn extra kwetsbaar als zij de overgang van jeugdzorg naar de Wmo maken. Uit onderzoek blijkt dat 60% van de dakloze jongeren een verleden heeft in Jeugdzorg. Het is daarom van groot belang dat de vijf pijlers van zelfredzaamheid (wonen, inkomen, school/ werk, hulp en sociaal netwerk) geregeld zijn, vóórdat de jeugdhulp eindigt. Dit is de opdracht van het aparte Actieplan 'Vastpakken en niet loslaten' voor jongeren in een kwetsbare situatie (16-27 jaar). Zo wordt het Toekomstplan (een instrument om de overgang 18-/18+ goed te regelen) verbeterd en zal deze meer prominent worden ingezet bij de aanvraag van verlengde Jeugdhulp met verblijf. Ook de overgang van residentiele jeugdhulp naar zelfstandig of begeleid wonen (Wmo) wordt beter georganiseerd: we maken voor professionals en jongeren beter inzichtelijk welke uitstroomroutes er zijn na residentiele jeugdhulp. We zorgen dat er voor alle jongeren een passend Wmo-aanbod wordt gedaan. Daarnaast wordt de informatievoorziening aan jongeren en professionals verbeterd: de website van de gemeente wordt aangepakt, de app Kwikstart en het Nibud-boekje worden geactualiseerd. We verkennen hierbij de mogelijkheden van inzet van nieuw aanbod, zoals het wooninitiatief van de stichting 'Kamers met Aandacht'. Hierbij wordt bekeken we of deze vorm van woningdelen passend en wenselijk is in Rotterdam en bijdraagt aan het voorkomen of oplossen van bankslapen.

Opgave 3: Voorkom verder van huis

In het voorkomen van dakloosheid is er in Rotterdam al veel bereikt doordat afspraken verankerd zijn in het 'convenant preventie huisuitzettingen'. De woningbouwcorporaties, gemeente en zorgaanbieders vervullen hier een belangrijke rol in. Voor de groep mensen die uit huis gezet

wordt vanuit een particuliere huurwoning zijn nog geen sluitende afspraken gemaakt en zijn de aantallen niet zichtbaar. De pilot 'Voorkom verder van huis' heeft zich de afgelopen twee jaar gericht op deze groep. Daarnaast op casuïstiek die vastliep in het reguliere proces, waarbij aanmelding bij de pilot nodig was om een huisuitzetting uit een sociale huurwoning te voorkomen.

Doel van de pilot was: voor Rotterdammers waarbij een huisuitzetting uit een particuliere (of een sociale) huurwoning dreigt een oplossing bieden die de ontruiming voorkomt en passende ondersteuning garandeert. Dit bij voorkeur in de bestaande woonsituatie. De werkwijze van de pilot was succesvol, maar bereikte slechts een klein aantal mensen. Vanuit dit plan willen we tot een duurzame uitrol en borging van de aanpak in 2024 komen. Met de komst van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en het machtigingsbesluit op de Wet politiegegevens zien we hier de mogelijkheden toe. Hiermee werken we aan het behalen van één van de maatregelen uit het landelijk actieprogramma: huisuitzetting leidt niet tot dakloosheid.

Opgave 4: Nazorg aan (ex-)gedetineerde Rotterdammers

We ondersteunen (ex-)gedetineerde Rotterdammers bij hun terugkeer in onze stad volgens de doelen uit het plan van aanpak 'Nazorg detentie op (het rechte) pad met perspectief 2021-2026. Dit is een wettelijke verplichting vanuit de Wet Straffen en Beschermen. Hiermee voorkomen we zoveel als mogelijk terugval in crimineel gedrag en houden we de samenleving zo veilig mogelijk. Dat doen we door het bieden van perspectief op de basisvoorwaarden. We helpen bij het aanvragen van een ID-kaart en leiden toe naar passende dagbesteding en zorg, hulp bij inkomen en schulden en het vinden van huisvesting. Een van de belangrijkste pijlers is om de doelgroep aan werk te helpen. Onze dienstverlening is vrijwillig voor de gedetineerden, toch weten we ieder jaar meer (ex-)gedetineerden te bereiken met onze preventieve aanpak 'binnen beginnen'. We spreken op jaarbasis circa 1200 (ex-)gedetineerde Rotterdammers en hebben onze dienstverlening uitgebreid van de 10 detentiecentra in de regio, naar alle detentiecentra in Nederland. In 2023 en 2024 focussen we op het voorkomen dat mensen na detentie in de nachtopvang terecht komen. In 2025 willen we zorgaanbieders met expertise in forensische problematiek in combinatie met (L)VB en (O)GGZ-problematiek kunnen inzetten. Om dat te bereiken zetten we dit jaar in op het verstevigen van een effectieve en integrale samenwerking en informatiedeling met (keten)partners, zoals de Dienst justitiële Inrichtingen (DJI),

forensische zorgaanbieders en de drie reclasseringsorganisaties (3RO), waarmee we de juiste zorg op de juiste plek organiseren. Omdat we als gemeente niet altijd regiehouder zijn van casuïstiek, organiseren we 4x per jaar ketenbijeenkomsten met alle ketenpartners in de regio waar we beleidsvraagstukken gezamenlijk oppakken.

Opgave 5: Versterken perspectief buitenslappende EU-migranten

Sinds corona is een flinke toename geweest in het aantal dakloze EU-migranten. Buitenslappende EU-migranten die voldoende rechten hebben opgebouwd, komen in aanmerking voor de opvang. We zien ook een deel die onvoldoende rechten opgebouwd heeft en op straat belandt. Zij kunnen gebruik maken van de winterkouderegeling, op het moment dat sprake is van een gevoelstemperatuur van 0 graden of lager. Daarnaast is er kortdurende opvang als onderdeel van een traject gericht op werk of terugkeer naar het land van herkomst. In de stad zijn er veldwerkers die actief deze doelgroep benaderen en met hen in contact komen.

Om tot een afname te komen van het aantal dakloze EU-migranten is een intensieve aanpak ontwikkeld in nauwe samenwerking met zorg- en veiligheidspartijen, zowel op stedelijk als gebiedsgericht niveau. Hierbij is aansluiting gezocht met het landelijk Plan van aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers, waar de gemeente Rotterdam als één van de pilotgemeenten in participeert. Met het landelijke plan dakloze EU-migranten wordt ingezet op het bieden van perspectief en overlast op straat te verminderen, door de intensivering van de inzet gericht op terugkeer en/of werk. De inzet in Rotterdam sluit hier naadloos op aan. Het hebben van werk is heel belangrijk om tot een duurzame oplossing te komen. Als onderdeel hiervan wordt kortdurende opvang (maximaal 1 week) geboden. Het aantal plekken hiervoor is in 2023 uitgebreid naar 10 waarvan we 2 plekken, als onderdeel van een perspectief, voor een langere duur (een aantal weken) inzetten voor EU-migranten met voornamelijk verslavingsproblematiek. De komende tijd wordt mede aan de hand van de extra middelen vanuit het Rijk ingezet op de versteviging van de aanpak om nog meer dakloze EU-migranten te helpen aan een perspectief.

Opgave 6: Lokale samenwerking Zorg & veilig

Het doel van Lokale Samenwerking Zorg & Veilig (LSZV) is om te komen tot een sluitende aanpak voor Rotterdammers met meerdere problemen op het gebied van zorg

en/of veiligheid. Dit moet ertoe leiden dat Rotterdammers die met problemen op verschillende leefgebieden worstelen en daardoor ook overlast veroorzaken voor hun omgeving, passende hulp krijgen waarbij zij geen last ondervinden van het gegeven dat de hulpverlening vanuit verschillende partijen geleverd wordt. Deze, steeds op de aard en zwaarte van de problematiek afgestemde, gevraagde en ongevraagde hulpverlening stopt pas als de problemen zijn opgelost.

LSZV zet in op het verstevigen van lokale samenwerkingsverbanden en -overleggen tussen betrokken professionals. Zo werkt LSZV voor deze professionals naar randvoorwaarden en instrumenten over gegevensdeling, op- en afschalen, coördinatie en andere samenwerkingsafspraken die nodig zijn om tot deze gecoördineerde persoonsgerichte aanpak te komen. De basis hiervoor moet in 2024 er liggen.

6. Speerpunt: Meedoen

Meedoen aan de samenleving is voor iedereen belangrijk. Het hebben van werk is hierbij de basis om je leven weer op de rit te krijgen en zo zelfstandig mogelijk weer verder te gaan. Het hebben van werk heeft een positieve invloed op de zelfwaardering, de eigenwaarde, gezondheid en welzijn van de Rotterdammer. De toeleiding naar zelfstandigheid en betaald werk, waar mogelijk, is dan ook een belangrijk einddoel. Dit kan in de vorm van een garantiebaan of beschut werk. Als betaald werk niet kan, dan een andere zinvolle daginvulling zoals dagbesteding of vrijwilligerswerk. Dit draagt bij aan regelmaat en structuur, sociale contacten, zelfvertrouwen, voldoening en houvast. We streven naar een toename van participatie en faciliteren kwetsbare Rotterdammers hierbij, in het kader van bestaanszekerheid. Niet iedereen lukt het immers om dit op eigen kracht te realiseren. Hierbij heeft deze groep niet alleen te maken met de gevolgen van hun kwetsbaarheid, maar zij worden ook geconfronteerd met afwijzende reacties van mensen om hen heen. Om ervoor te zorgen dat alle Rotterdammers kunnen werken, een bijdrage leveren aan een leefbare stad en hun sociaal netwerk verstevigen, zetten we in op een aantal ontwikkelopgaves.

Resultaten die we willen behalen:

- Meer mensen met een psychische kwetsbaarheid worden geactiveerd om deel te nemen aan (reguliere) activiteiten in de wijk;

- Een stedelijk dekkend netwerk van 8 herstelacademies eind 2025;
- Tussen nu en 2026 worden tenminste 50 personen aan betaald werk geholpen met IPS, of een soortgelijk instrument;
- Meer betrokkenheid van ervaringsdeskundigheid in beleidsontwikkeling en uitvoeringspraktijk.

Opgave 1: Versterken van netwerken en voorzieningen in de wijk

Er is een breed aanbod van laagdrempelige voorzieningen in de wijk. Kwetsbare Rotterdammers moeten (in de toekomst), net als andere wijkbewoners, gebruik kunnen maken van de deze welzijnsvoorzieningen, samen met andere wijkbewoners en niet alleen met lotgenoten. Welzijnsaanbieders hebben sinds juni 2022 de opdracht om een gericht aanbod te realiseren voor, en begeleiding te bieden aan kwetsbare Rotterdammers in het Huis van de Wijk (of elders op locaties in de wijk waar de doelgroep graag komt). Met deze ontwikkeling willen we mensen met een psychische kwetsbaarheid, waar mogelijk, activeren om deel te nemen aan reguliere activiteiten in de wijk. Voor degenen die dat – al dan niet tijdelijk – nodig hebben, zorgen we voor passende hulp en ondersteuning in de vorm van bijvoorbeeld een maatwerkvoorziening. Parallel aan deze ontwikkeling zullen we de aparte inloopvoorzieningen, thuishavens en buurtsteunpunten specifiek voor kwetsbare Rotterdammers (hierna aangeduid als inloopvoorzieningen) gefaseerd gaan afbouwen/samenvoegen. In 2025 zetten we de eerste stap hierin. De inloopvoorzieningen die op ongeveer 20 minuten lopen van elkaar bevinden, worden het eerste afgebouwd/samengevoegd. Dit betekent dat 6 van de 15 fysieke locaties worden afgebouwd/samengevoegd per 2025. Hiermee zetten we een volgende stap naar een meer inclusieve samenleving, waarbij er een stedelijk dekkend netwerk van inloopvoorzieningen beschikbaar blijft voor de mensen die dat nodig hebben. Tegelijkertijd zullen we monitoren hoe dit verloopt en met de zorgaanbieders en welzijnsorganisaties hierover het gesprek blijven voeren. Op basis van de gesprekken, de monitoring

en de evaluatie van de eerste afbouw, bepalen we in de loop van 2025 de volgende stap in de afbouw.

Naast laagdrempelige en toegankelijke dagvoorzieningen dragen ook wijknetwerken bij aan een inclusieve samenleving. Bovendien kunnen wijknetwerken een positieve bijdrage leveren aan het vergroten van de leefbaarheid in de wijk. Rotterdam kent diverse wijknetwerken voor kwetsbare Rotterdammers, zoals de buurtcirkels en soortgelijke initiatieven. Op dit moment is het nog onvoldoende inzichtelijk wat het effect is van de verschillende wijknetwerken. In aansluiting op de dagvoorzieningen willen we in 2024 een ambitie formuleren op de wijknetwerken. Daarbij maken we zoveel als mogelijk gebruik, c.q. sluiten we aan bij bestaande wijknetwerken, zoals die bijvoorbeeld binnen het welzijnswerk bestaan. Op basis hiervan zullen we begin 2025 een aanpak ontwikkelen op het versterken van het gebruik van de wijknetwerken, passend binnen de ambitie.

Opgave 2: Meedoen gericht op herstel

Met de inzet op herstelacademies wordt invulling geven aan het landelijke Integraal Zorgakkoord, waarbij is afgesproken dat er een dekkend netwerk is van sociale steunpunten voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in de vorm van herstelacademies. Momenteel zijn er in Rotterdam in samenwerking met welzijnsorganisatie en de zorgaanbieders in drie Huizen van de Wijk herstelacademies gerealiseerd. Het gaat om de gebieden Delfshaven, Charlois en IJsselmonde. De herstelacademies zijn een goed voorbeeld van samenwerking tussen een zorg- en welzijnspartij. In de zomer 2023 starten we aanvullend met twee nieuwe herstelacademies in Noord/Kralingen/Crooswijk en Prins Alexander, waarmee we uitkomen op vijf herstelacademies. In 2025 moeten er in totaal acht herstelacademies gerealiseerd zijn. Kenmerkend aan herstelacademies is dat deze laagdrempelig bezocht kunnen worden door iedereen die te maken heeft (gehad) met ontwrichtende ervaringen en die zichzelf wil ontwikkelen door middel van herstel- en empowermentgerichte cursussen en activiteiten. De herstelacademies worden 100% gerund door ervaringsdeskundigen. Bezoekers helpen elkaar in het vergroten van de eigen kracht. De herstelacademies dragen bij aan het opbouwen van een positief zelfgevoel, betekenisgeving en het stapsgewijs meer greep krijgen op het eigen leven. Door de herstelacademies uit te breiden ontstaat een dekkend aanbod voor heel de stad.

Opgave 3: Meer mensen vinden betaald werk

Het hebben van werk is een belangrijk aspecten in het meedoen. Niet iedereen die wil gaan werken durft ook daadwerkelijk de stap te zetten. Zij hebben de zekerheid van een stabiel inkomen, vaste begeleiding of een veilige weg nodig. W&I heeft verschillende instrumenten om dit te bewerkstelligen. De start van het nieuwe project 'Met Inkomenszekerheid Naar Werk' is daar een voorbeeld van. Met deze aanpak wordt geëxperimenteerd met een stabiel, gegarandeerd inkomen voor werkende Rotterdammers in de bijstand. We volgen de uitkomsten van de projecten met belangstelling en sluiten aan waar mogelijk.

Hiernaast verkennen we in samenwerking met zorgaanbieders en Werk en Inkomen hoe verschillende bestaande instrumenten passend bij de doelgroep van het plan van aanpak beter benut kunnen worden. Daarnaast zetten we ook in op nieuw ontwikkelde instrumenten specifiek voor mensen met psychische/psychosociale/ LVB problematiek en om hen te helpen bij het verkrijgen en behouden van (betaald) werk. Voorbeelden hiervan zijn IPS en Sijmpel Switchen.

IPS is een work-first-aanpak, waarbij werk het vliegwiel vormt voor verbeteringen op alle overige leefgebieden (schulden, psychische problematiek etc.). In 2023 gaat de gemeente Rijkssubsidie aanvragen voor individuele gevallen die door zorgaanbieders worden aangedragen. Tussen nu en 2026 willen we tenminste 50 personen aan werk helpen met IPS, of een soortgelijk instrument.

Sijmpel Switchen is een methode die kan helpen om de drempels om aan het werk te gaan, weg te nemen en het mensen makkelijker te maken om een stapje terug te doen als het even niet lukt. Het doel is dat uiteindelijk iedereen mee kan doen op de plek die op dát moment het beste bij diegene past. Binnen de pilot is er voor ongeveer 6 mensen met GGZ problematiek en 6 personen met LVB plaats om van dagbesteding naar werk te gaan en/of van werk naar dagbesteding. De pilotresultaten moeten duidelijk maken of Sijmpel Switchen meerwaarde heeft binnen het bestaande aanbod bij W&I en MO.

Vanuit deze aanpak sluiten we zo veel mogelijk aan bij de al bestaande structuren zoals het Nationaal Programma Zuid Rotterdam (NPRZ). In het (NPRZ), werken Rijk, de gemeente Rotterdam, corporaties, zorginstellingen, schoolbesturen, bedrijfsleven, politie en Openbaar Ministerie aan een gezonde toekomst voor Rotterdam Zuid. NPRZ heeft

goede samenwerking met werkgevers, W&I en het wijkteam en zou als een breekijzer kunnen fungeren als het gaat om de activering van cliënten.

Opgave 4: Normalisering en destigmatisering

Het gemeentelijk beleid is gericht op normalisering en destigmatisering. We richten ons hierbij ook tot (welzijns)organisaties en werkgevers om stigma's rond psychische kwetsbaarheid in relatie tot werk weg te nemen.

Hierbij willen we dat werkgevers gestimuleerd worden om kwetsbare mensen in dienst te nemen. We willen dan ook in overleg met Werk & Inkomen kijken naar of en hoe we de activiteiten van Werk & Inkomen gericht op het stimuleren van werkgevers om meer werkzoekenden uit deze doelgroep in dienst te nemen, kunnen ondersteunen. Daarnaast willen we de rol van de ervaringsdeskundige optimaal benutten zowel in beleid als in de uitvoering. Hierbij willen we concrete ideeën tegen stigma uitwerken samen met ervaringsdeskundigen en cliëntvertegenwoordiging. Meer inzet van ervaringsdeskundigen creëert ruimte om stigma bespreekbaar te maken en kan zorgen voor een meer inclusieve en effectieve beleidsvorming, waarbij de behoeften en ervaringen van de mensen waarvoor het beleid bedoeld is, centraal staan. Door hun eigen ervaringen hebben zij een uniek perspectief op de problematiek en kunnen ze vaak beter inschatten welke maatregelen en beleidsbeslissingen effectief zullen zijn.

7. Monitoring en indicatoren

Het plan van aanpak zal integraal gemonitord worden in een jaarlijks voortgangsrapportage. Hierin zal ingegaan worden op de voortgang per speerpunt aan de hand van de opgestelde resultaten. Aanvullend zijn vier kernindicatoren bepaald. Deze indicatoren meten het effect van de einddoelen van de speerpunten en de samenhang hiertussen.

Als kernindicatoren van het plan van aanpak hanteren we de volgende vier indicatoren die inzicht geven op de voortgang van het plan van aanpak als geheel:

- Voorkomen van instroom in opvang en beschermd wonen o.a. via preventieve inzet;
- Maximale benutting voorraad sociale huurwoningen voor uitstroom uit voorzieningen en Wonen Eerst;
- Verblijfsduur in de opvang verkorten;
- Individuele Plaatsing en Steun (of vergelijkbare werktrajecten) verhogen.

Indicator 1: Voorkomen van instroom in opvang en beschermd wonen o.a. via preventieve inzet

We willen voorkomen dat mensen instromen in opvang en beschermd wonen. Dit willen we bereiken door meer in te zetten op preventie, bijvoorbeeld als het gaat om het verbeteren van de ondersteuning van de bankslapers en de groep nazorg ex-gedetineerden en het voorkomen van huisuitzettingen. Ook de inzet van (intensieve) ambulante ondersteuning draagt hieraan bij.

Op basis van deze indicatoren zal het aantal toelatingen voor de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen gekwantificeerd worden. Daaraan verwant nemen we de

ontwikkelingen mee die aan de preventieve kant plaatsvinden.

In 2022 zijn in totaal 1.031 mensen toegelaten tot de opvang voor volwassenen en 372 nieuwe indicaties voor beschermd wonen, waarvan 238 voor volwassenen en 134 voor jongvolwassenen.

Indicator 2: Maximale benutting voorraad sociale huurwoningen voor uitstroom uit voorzieningen en Wonen Eerst

We willen bereiken dat de doelgroep uit dit plan van aanpak zo passend en zelfstandig mogelijk gaat wonen. Dit willen we realiseren door de sociale huurvoorraad maximaal te benutten voor uitstroom uit voorzieningen en initiatieven als Wonen Eerst. Het gaat jaarlijks om maximaal 25% van het totaal aantal vrijkomende sociale huurwoningen die voor deze doelgroep ingezet kunnen worden (via urgenties). Op basis van de verwachte prognose van het aantal woningen dat dit jaar vrijkomt en het ijkpunt van 25% gaat het naar verwachting om 1225 woningen in 2023.

Indicator 3: Verblijfsduur in de opvang verkorten

In lijn met de ambitie om de doelgroep sneller passend te laten wonen, willen we de verblijfsduur in de opvang verkorten. Hierop wordt ingezet via verschillende initiatieven, zoals de inzet van meer variatie in het woon-zorgaanbod (waaronder doorstroomvoorzieningen) en andere innovatieve woonvormen.

Dit zal gemeten worden aan de hand van de verblijfsduur in de opvang. Voor slapers in de opvang volwassenen zien we dat in 2022 circa 50% van de slapers meer dan 90 nachten per half jaar in de opvang slaapt.

Indicator 4: IPS (of vergelijkbare werktrajecten) verhogen

De opgave vanuit het plan is om de participatie van inwoners te bevorderen. Dit doen we al via (gesubsidieerd) werk, maar ook door zinvolle dagbesteding of activering. Focus voor de komende tijd ligt op activering naar (betaald) werk. Werk en Inkomen heeft verschillende

instrumenten om dit te bewerkstelligen. De inzet hiervan willen we beter benutten voor de doelgroep. Aanvullend op de bestaande instrumenten worden nieuwe instrumenten ingezet die expliciet ontwikkeld zijn om mensen met psychische/psychosociale/ LVB problematiek te helpen bij het verkrijgen en behouden van (betaald) werk.

We willen bereiken dat tussen nu en 2026 in totaal tenminste 50 personen aan betaald werk geholpen met IPS, of een soortgelijk werkinstrument.